

Biedrība „LATVIJAS SENIORU KOPIENU APVIENĪBA”

Nekad nav par vēlu uzzināt kaut ko jaunu

**«Senioru Saeima» viesojas Čehijas mazpilsētās Olomoucā un Zlinā
2023.gada 7.-13.augusts**

LSKA 2023.gada 7.-
13.augusts

Šī gada 7.-13.augustā pie Čehijas senioriem
mazpilsētās Olomoucā un Zlinā
viesojās «Senioru Saeimas»
priekšsēdētāja

LSKA 2023.gada 7.-
13.augusts

Jo agrāk tiek
nostiprināta
seniora
psiholoģiskā
drošība, pārlicība,
ka viņš nav viens,
pamests un
aizmirsts, jo
vieglāk cilvēkam
pieņemt savu
situāciju un justies
tajā, cik iespējams,
komfortabli.

LSKA 2023.gada 7.-
13.augusts

Senioru vientulību kļiedēt
palīdz socializēšanās iespējas
interesu grupās vai sabiedriskās
aktivitātēs arī Čehijā.

Pašvaldības un nevalstiskais
sektors piedāvā plašu klāstu
dažādu pasākumu, ekskursiju,
tematisko vakaru, senioru
biedrību sarīkojumu, kultūras
iestāžu apmeklējumu, tomēr
pilsētās senioru iespējas ir
ievērojami lielākas.
Laukos ir vairāk amatnieku

LSKA 2023.gada 7.-13.augusts

Rūdolfis Žideks nu jau seniors sācis nodarboties ar vīna darīšanu uzreiz pēc Čehijas politiskā režīma maiņas 1993.gadā atjaunojot 200 gadus vecās dzimtas tradīcijas.

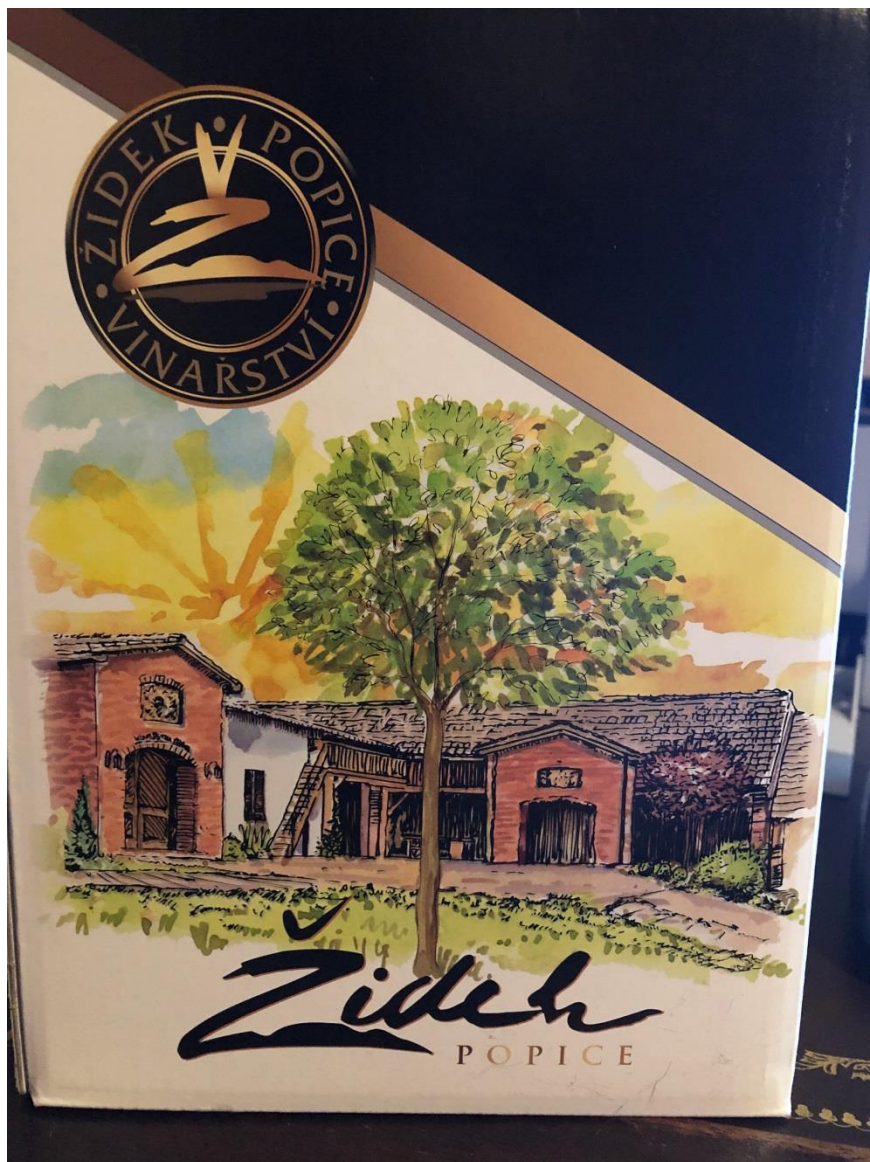
Pēc 20 gadus neatlaidīga darba viņš ir atzinis, ka pūles ir bijušas to vērtas, jo business ir veiksmīgs, produkts kvalitatīvs un pieprasīts.

Pašlaik apmāca savu mazdēlu, kam vēlas nodot dzimtas tradīcijas.

LSKA 2023.gada 7.-13.augusts

LSKA 2023.gada 7.-13.augusts

Zemské víno - ir kvalitatīvs galda vīna paveids,
kas tiek gatavots no vietējām vīnogām, kas
novāktas vīna dārzos, kur tiek audzēta kvalitatīva
gaišo vīnogu šķirne.
vīna cukurveidība - 14 ° un augstāka.

Diskusija Olomoucā “Vai čehi noveco cienīgi?”

- Čehijā uzskata, ka vecumdienas nesagādā tikai nepatīkšanas.
- Aktīviem cilvēkiem tās palīdz īstenot savas dzīves sapņus.
- Pie šāda secinājuma nonākuši diskusijas dalībnieki, ko senioriem organizēja sabiedriskā organizācija “Agora Centre Europe”.
- Mazpilsētas Olomoucas kinoteātra zālē uz diskusiju pulcējās ap piecdesmit senioru. Visi smaidīja un ar interesi vēroja klātesošos.

LSKA 2023.gada 7.-
13.augusts

Diskusija Olomoucā “Vai čehi noveco cienīgi?”

Izrādās, senioriem Čehijā neklājas nemaz tik viegli.

Daudzi no viņiem runāja par ģimenes problēmām, par savu nevajadzību, par mazo pensiju.

Čehu speciālists novecošanas jautājumos no Prāgas pilsētas Vispārējās fakultātes slimnīcas, centās paskaidrot, kāpēc vecumā dzīvot kļūst grūtāk:

- “Savā praksē saskaros ar cilvēkiem, kuriem ir problēmas. Tās ir grūti atrisināt.
- Nevar teikt, ka runa ir par laimīgām vecumdienām vai, gluži otrādi, nelaimīgām.
- Bet katram senioram ir veselības problēmas vai vēlme mainīt savu dzīves situāciju.
- Gala rezultātā sanāk tā, ka seniori saņem mazāk, nekā vēlas. Jo spēki vairs nav tie...”

Seniori mācās

- Ar dzīvi diskusijā apmierināto bija vairāk nekā neapmierināto.
- Čehijā ir specializēti centri, kur gados vecāki cilvēki var satikties, aprunāties, apmeklēt datorpratības kursus, iemācīties lietot internetu.
- Piemēram, [trešā vecuma universitāte](#).
- Var iet uz kursiem vai skolu, mācīties to, kam agrāk pietrūka laika.
- To apmaksā valsts.

Seniori ceļo

- Seniori var ceļot. Tagad brauciens čehu senioram izmaksā ar katru gadu arvien lētāk.
- Čehijā daudz kas ir atkarīgs no tā, cik katrs konkrētais seniors ir aktīvs. Ja vecāks cilvēks neslinko, viņš atradīs milzum daudz iespēju kā sevi nodarbināt un ko darīt.
- Arī Čehijā sabiedrība noveco.

LSKA 2023.gada 7.-
13.augusts

Valahijas etnogrāfiskais muzejs

LSKA 2023.gada 7.-
13.augusts

Seniori izjūt medicīnas pakalpojumu kvalitāti

Pēc Pasaules Veselības organizācijas datiem, Čehija apsteidza savus tuvākos kaimiņus, Vāciju un Austriju, **medicīnas pakalpojumu kvalitātes un pieejamības ziņā.**

Pēdējo 25 gadu laikā medicīna Čehijā ir ietekmējusi vidējo mūža ilgumu valstī, paaugstinot to no 72 līdz 79 gadiem, un bērnu mirstības līmeni, samazinot to par 53%.

Kāpēc veselības aprūpe ir bez maksas?

Čehijā pastāv vispārējās veselības apdrošināšanas sistēma. Tas nozīmē, ka visiem pilsoņiem un ārzemniekiem, kuri dzīvo valsts teritorijā, ir pienākums saņemt medicīnisko apdrošināšanu.

Apdrošināšanas mēdz būt divu veidu: valsts un līguma.

Valsts pieejama tikai Čehijas pilsoņiem, imigrantiem ar pastāvīgu vīzu un bēgļiem. Ar šādu apdrošināšanu ārstēšana notiek gandrīz bez maksas – tiek segti praktiski visi medicīniskie pakalpojumi, ieskaitot terapeitisko zobārstniecību, fizioterapiju, vakcināciju un ikgadējās profilaktiskās apskates. Nepieciešams tikai izmaksāt veselības aprūpes nodokli 4,5% apmērā no ikmēneša algas.

Veselības apdrošināšana Čehijā

Oficiāli nodarbinātām personām nav par ko uztraukties – pēc likuma par tām maksā darba devējs.

Individuālie uzņēmēji nodokļu fondā atskaita tos pašus 4,5% no oficiālā ikmēneša ienākuma.

Uz laiku bezdarbnieki, kuri reģistrēti darba biržā, sievietes dekrēta atvaļinājumā, pensionāri, bērni un studenti līdz 26 gadu vecumam tiek atbrīvoti no iemaksām.

Apdrošināšanu viņiem apmaksā valsts.

Ārzemnieki ar studentu vai darba vīzu nevar saņemt valsts apdrošināšanu. Viņiem paredzēta līgumapdrošināšana, kuru noformē uz vīzas derīguma laiku.

Tās vērtība ir atkarīga no segto pakalpojumu derīguma termiņa un daudzuma.

Paliekošs Bata mantojums ar ko lepojas čehi

Bata ražoja ne tikai apavus. Tomašs Bata ieviesa darba organizācijas sistēmu, kur darbinieki nebija tikai strādnieki, bet vienas lielas ģimenes locekļi.

Tomaša Bata un viņa uzņēmuma **vissvarīgākais mantojums** - izcila darbinieku aprūpes un labklājības sistēma. Par katru darbinieka dzīves aspektu tika domāts. Jauna slimnīca, kas nodrošina rūpes par veselību. Bērnodārzi, daudz jaunas skolas, kas rūpējas par bērniem. Uzbūvēti rotaļu laukumi, baseini, futbola laukumi, teātri, kinoteātri un vēl daudzas citas iestādes.

Ar vienīgo mērķi – piepildīt brīvo laiku un palīdzēt darbiniekiem atpūsties.

Mēra amata pilnvaru laikā Bata vēlreiz atjaunoja pilsētu Zlin. Viņa programma - bija “padarīt pilsētu zaļu”. Tika izveidoti jauni parki, dīķi, ezeri un meži, lai pilsēta būtu vairāk saistīta ar dabu.

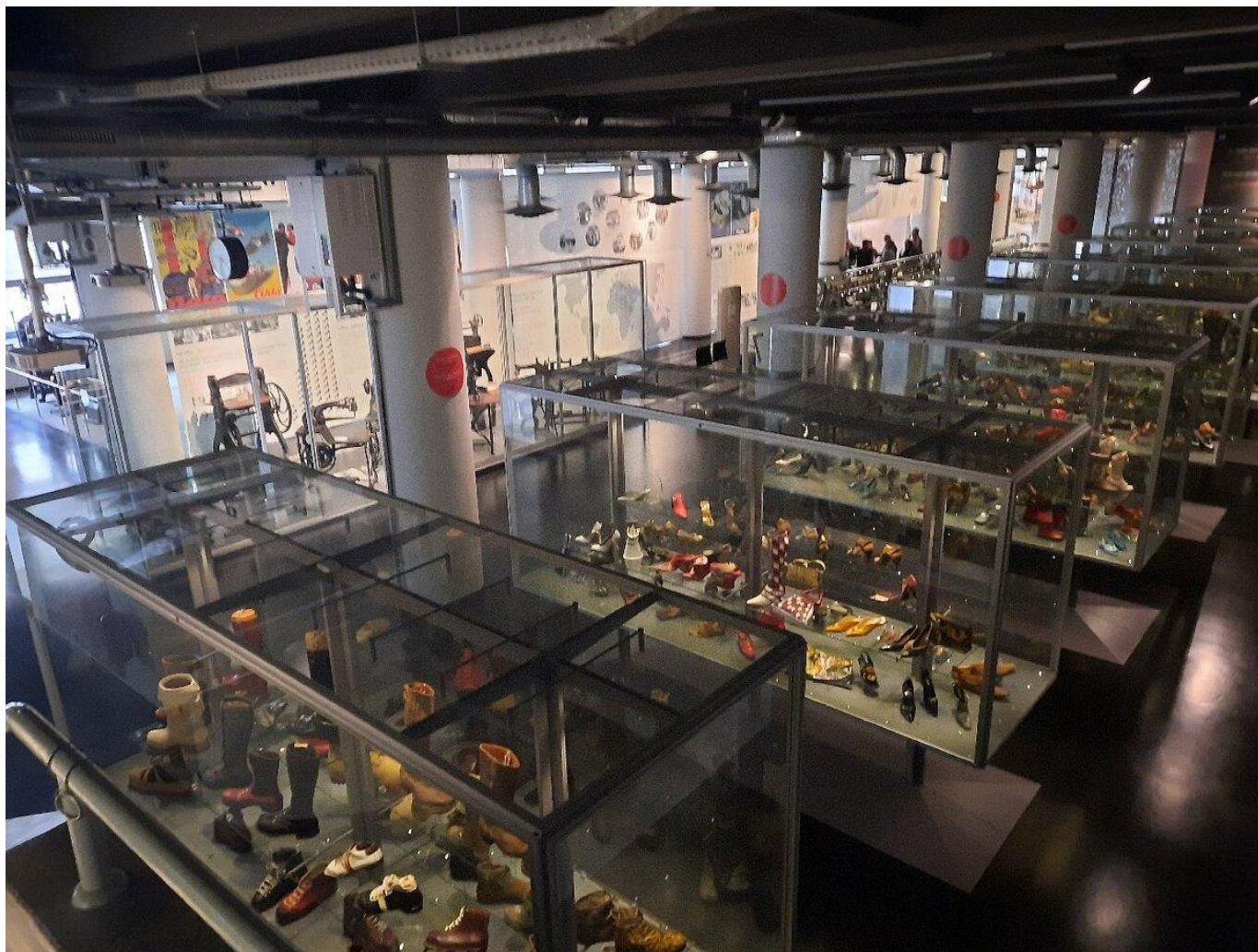
Tomašs Bata 9 gadus bija Zīnas mērs. Tikai viņa traģiskā nāve 1932. gadā pielika punktu viņa plāniem par Zlinas pilsētas nākotni.

Tomašs Bata bija ceļā uz jauna veikala atvēršanu Šveicē. Lidmašīna, kurā viņš atradās, slikto laika apstākļu dēļ avarēja uzreiz pēc pacelšanās.

LSKA 2023.gada 7.-13.augusts

Bata

Bata princips:
šodien fantāzija,
rīt realitāte

LSKA 2023.gada 7.-13.augusts

Zin

Rūpnīcas strādnieku mājokļi Zlinā.

Tuvākajā nākotnē čehi strādās līdz 65 gadu vecumam.

Pensijas apmērs, ko saņem no valsts, tiks samazināts.

Katram līdzekļi vecumdienām būs jāatlicina pašam.

Lai gan pensija nākotnē tiks samazināta, pensionāri no budžeta varēs saņemt adrešu palīdzību 9 tūkstošu kronu apmērā katru mēnesi.

Tā teikts jaunajā Sociālo dienestu likumā, kas pašlaik gaida izskatīšanu parlamentā.

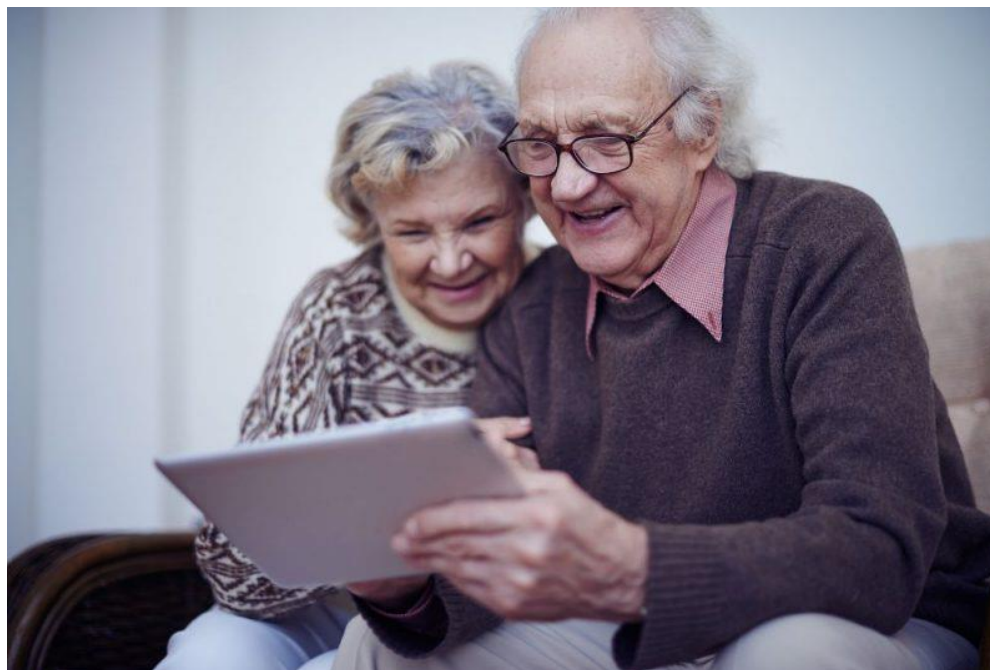
Pensionārs varēs tērēt materiālo palīdzību sociālā darbinieka dienestu apmaksai, kurš viņu aprūpēs, vai dosies ārstēties uz labāku klīniku vai kūrortu.

Vidējā pensija Čehijā nav augsta, un ir aptuveni 400 eiro, taču šīs naudas pietiek normālai dzīvei.

Pensionāri saņem daudzas braukšanas atlaides, valsts sedz daļu no izdevumiem par atpūtu kūrortos un ārstēšanos sanatorijās.

Medicīna, skolas, bērnudārzi, izglītība universitātēs – tas viss bez maksas Čehijā arī senioriem.

Čehi atbalsta paaudžu pieredzes apmaiņu

Čehi atzīst, ka vidējais dzīves ilgums visā pasaulē pakāpeniski pieaug, un tas ļauj cilvēkiem ilgāk izbaudīt dzīvi.

Tomēr pilnvērtīga dzīves baudīšana iespējama vien tad, ja ģimene un pārējā sabiedrība ļauj justies kā pilntiesīgiem sabiedrības locekļiem, un arī pats esi gatavs nezaudēt aktivitāti.

Sekmīga dažādu aizspriedumu un stereotipu plaisas mazināšana starp 50+ un pārējām vecuma grupām var sniegt pievienoto vērtību daudzās jomās, piemēram, aizpildīt trūkstošās darbaspēka pozīcijas, sabalansēt ģimenes ikdienu un veicināt paaudžu pieredzes apmaiņu.

Drošība Čehijā

- Čehu seniori lepojas, ka Čehijā ir ļoti
- droši dzīvot un audzināt bērnus, te var jebkurā diennakts laikā pastaigāties, slepkavību ir ļoti maz, laupīšanu arī.
- Izplatītākie noziegumi ir kabatas un auto zādzības.
- Policistu valstī ir pietiekams skaits, un viņi patrulē pilsētās.
- Čehi ir tik nepieraduši pret tehnogēnām avārijām, ārkārtas situācijām un noziedzību, ka, ja kaut kas notiek, tad viņi stāv un kā bērni skatās uz notikušo un ir pilnībā apjukuši.
- Tātad, ja gribas dzīvot drošībā, tad Čehija tam lieliski derēs.

Čehijas pensiju sistēma

- Čehijas pensiju sistēma balstās uz diviem pīlāriem. **Pirmais** ir valsts solidārā pensiju sistēma, tā sauktais plūsmas tips, kad uz izmaksājamām pensijām pelna strādājošā iedzīvotāju daļa.
- Vidējā pensija, kas tiek izmaksāta no valsts iekasētajiem līdzekļiem ir aptuveni 46% no vidējās darba algas.
- Pēc ekonomistu prognozēm, pensijas apmērs, salīdzinot ar vidējo darba algu, pakāpeniski samazināsies.
- Pensiju sistēma cieš no hroniska līdzekļu trūkuma, kas prasa pastāvīgu subsidēšanu no valsts budžeta.

Čehijas pensiju sistēma

- Otrais — papildu pensiju ietaupījumu sistēma (DPS) (Doplé kové penzijné spožijné jeb Penzijko), kas atšķirībā no valsts pensijas nav obligāta un atvērta visiem interesentiem.
- Turklāt pēdējos gados līdztekus aktīvajam valsts atbalstam brīvprātīgie darba devēju atskaitījumi pensiju sistēmā kļūst par vienu no darbinieku bāzes atvieglojumiem.
- Pensiju uzkrājumu pamatu veido dalībnieku un darba devēju iemaksas.
- Bez tā būtisks elements ir arī valsts atbalsts, kā arī ienākums no investīcijām, ko veic pensiju kompānijas.

Labklājība

- **Labklājība** ir **ne tikai**
- - materiālo bagātību radīšana un uzkrāšana.
- **bet arī**
- - dzīvesprieks un **iespējas** veidot labāku dzīvi
- - **stabilitāte** un drošība
- Labklājības **priekšnosacījumi** ir
 - **katras fiziskās personas rosība, labs darbs un čaklums,**
 - **darba vietas (pašnodarbinātības) saimnieciskā attīstība,**
 - **Valsts saimnieciskā attīstība,**
 - **sociāli - ekonomiskā stabilitāte**